

Hector Rail AB

Tilsynsrapport

Rapport nr 02-11

Hector Rail AB TILSYNSRAPPORT
--

Rapport nr.: 02-11
Saksnr: 11/98
Inspeksjonsdato: 12.01.2011 – 13.01.2011
Foretak: Hector Rail AB
Kontaktperson: Stephan Åström
inspeksjonslag: Geir Danielsen, Statens jernbanetilsyn, Ledende revisor
Snorre W. Steen, Arctic Safety, Fagrevisor

Rapportens innhold

Denne tilsynsrapporten beskriver avvik og observasjoner etter inspeksjon av sikkerhetsstyrings-systemet som gjelder for Hector Rail AB sin virksomhet i Norge.

Hovedkonklusjon

Hector Rail har mangler knyttet til formalisering, tilstrekkelig detaljering, samt etterlevelse av bestemmelser for driften i Norge, for eksempel innenfor styring av opplæring, utarbeidelse av føreres regelbok, rapportering og oppfølging av uønskede hendelser, håndtering av operative feil under drift og beredskap.

Utarbeidet dato: 15.02.2011
Sign.:

Godkjent dato:
Sign.:

Geir Danielsen
Revisjonsleder

Erik Ø. Johnsen
Direktør

Dokumentunderlag.....	5
Myndighetskrav	5
Bedriftsinterne krav	5
Inspeksjonsomfang.....	5
Avvik	6
Avvik 1	6
Avvik 2	7
Avvik 3	7
Avvik 4	7
Avvik 5	8
Avvik 6	8
Avvik 7	8
Avvik 8	9
Avvik 9	9
Avvik 10	10
Avvik 11	10
Avvik 12	11
Avvik 13	11
Avvik 14	11
Observasjoner	12
Andre forhold	12
Gjennomføring	12
Vedlegg 1 – Hector Rail ABs egen dokumentasjon.....	13
Vedlegg 2 – Stikkprøver i feltarbeidet.....	14

Innledning

Hector Rail AB fikk 03.01.2008 sikkerhets sertifikat del B i Norge for internasjonal godstransport på strekningene Kornsjø (grense)–Sarpsborg, Sarpsborg–Hønefoss over Drammen, Oslo–Hønefoss over Alnabru og Roa, Oslo–Charlottenberg (grense) og Ski–Sarpsborg (Østre linje), Kongsvinger–Røros, Elverum–Hamar og Lillestrøm–Otta.

Statens jernbanetilsyns inspeksjon hadde som mål å avklare hvorvidt Hector Rail AB gjennomfører sin virksomhet i Norge i samsvar med bestemmelser i, eller i medhold av jernbanelovgivningen.

Inspeksjonen skulle dekke vilkårene for sikkerhets sertifikat del B, herunder blant annet organisasjon/kompetanse/opplæring, risikoanalyser, beredskap, informasjon, vedlikehold av rullende materiell, togframføring, rapportering og varsling.

Denne tilsynsrapporten beskriver de avvik som er avdekket, og de observasjoner som er registrert gjennom inspeksjonen.

- AVVIK defineres som manglende samsvar med bestemmelser i norsk jernbanelovgivning.
- OBSERVASJON er forhold som ikke omfattes av definisjonen avvik, men som Statens jernbanetilsyn mener det er riktig å påpeke for å ivareta sikkerheten til passasjerer og tredjeperson.

Statens jernbanetilsyn pålegger som hovedregel korrigerende avvik innenfor en tidsfrist. Ved alvorlige regelverksbrudd kan Statens jernbanetilsyn pålegge hele eller deler av virksomheten stanset eller også å trekke sikkerhets sertifikatet tilbake.

Statens jernbanetilsyn forventer at observasjoner håndteres slik at disse ikke senere utvikler seg til/bidrar til avvik.

Statens jernbanetilsyn praktiserer negativ rapportering fra inspeksjoner. Det vil si at inspeksjonsrapporter i hovedsak omhandler manglende samsvar med bestemmelser i norsk jernbanelovgivning. Forhold der kravene er tilfredsstillende oppfylt beskrives normalt ikke. Inspeksjonen er basert på stikkprøver. Det er således ikke sikkert at alle regelverksbrudd er avdekket. Rapporten bør leses med dette i minne.

Inspeksjonen er gjennomført som dokumentgjennomgang og feltarbeid hos Hector Rail AB i Danderyd, Sverige. Virksomheten har gitt inspeksjonslaget nødvendig tilgang til dokumenter, lokaler og personell – og har lagt alle forhold til rette for en effektiv gjennomføring av inspeksjonen.

Dokumentunderlag

Myndighetskrav

Følgende lover og forskrifter er benyttet som inspeksjonsgrunnlag:

- Lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane med mer (jernbaneloven)
- Lov 3. juni 2005 nr. 34 om varsling, rapportering og undersøkelse av jernbaneulykker og jernbanehendelser m.m. (jernbaneundersøkelsesloven)
- Forskrift 10. desember 2010 nr. 1568 om jernbanevirksomhet mv. på det nasjonale jernbanenettet (jernbaneforskriften)
- Forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften)
- Forskrift 31. mars 2006 nr. 378 om offentlige undersøkelser av jernbaneulykker og alvorlige jernbanehendelser m.m. (jernbaneundersøkelsesforskriften).
- Forskrift 31. mars 2006 nr. 379 om varslings- og rapporteringsplikt i forbindelse med jernbaneulykker og jernbanehendelser (varslings- og rapporteringsforskriften)
- Forskrift 18. desember 2002 nr. 1678 om krav til helse for personell med arbeidsoppgaver av betydning for trafiksikkerheten ved jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (helsekravforskriften)
- Forskrift 18. desember 2002 nr. 1679 om opplæring av personell med arbeidsoppgaver av betydning for trafiksikkerheten ved jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (opplæringsforskriften)
- Forskrift 29. februar 2008 nr. 240 om togframføring på det nasjonale jernbanenettet (togframføringsforskriften)
- Forskrift 7. februar 2005 nr. 113 om krav til kompetanse og autorisasjon for førere av trekraftkjøretøy på det nasjonale jernbanenettet (autorisasjonsforskriften)

Bedriftsinterne krav

Hector Rail AB sin egen dokumentasjon som er benyttet ved dokumentgjennomgang og feltarbeid er beskrevet i vedlegg 1 og 2.

Inspeksjonsomfang

Inspeksjonen dekket Hector Rail ABs jernbanevirksomhet som utføres under deres sikkerhetssertifikat del B i Norge. Inspeksjonen omfattet gjennomgang av dokumenter, intervjuer av ledelse og medarbeidere og undersøkelser knyttet til godstransport. Intervjuer og undersøkelser ble gjennomført hos Hector Rail AB i Danderyd, Sverige.

Hector Rail AB omtales i det videre som Hector Rail.

Avvik

Avvik 1

Hector Rail har ikke utarbeidet alle interne bestemmelser som er nødvendige for å drive virksomhet i Norge på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 4-3 annet ledd

”Jernbaneverksamheten skal ha interne bestemmelser som er nødvendig for at virksomheten drives sikkerhetsmessig forsvarlig og som utfyller krav i eller i medhold av jernbaneloven.”

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail mangler opplæringsplaner for førere.
2. Hector Rail mangler opplæringsplaner for operative ledere.
3. Krav til strekningskunnskap er ikke i tilstrekkelig grad definert og etablert.
4. Det er ikke etablert kriterier for prøving av strekningskunnskap.
5. Hector Rail har ikke etablert fullstendige bestemmelser for å frita operativt personell fra tjeneste etter brudd på sikkerhetsbestemmelser eller hendelser som kan påvirke sikkerheten.
6. Hector Rail har ikke etablert fullstendige bestemmelser for å sette personell tilbake i tjeneste etter at de er fritatt fra tjeneste etter brudd på sikkerhetsbestemmelser eller hendelser som kan påvirke sikkerheten.
7. Hector Rail har ikke etablert bestemmelser om alle sikkerhetsrelevante feil og tilstander ved rullende materiell som kan oppstå under drift.
8. Det er ikke klart definert hvem som har ansvar for å ta stilling til sikkerhetsrelevante feil og tilstander som oppstår på rullende materiell under kjøring.
9. Det er uklart for intervjuet personell hvilke jernbanehendelser som forventes rapportert.
10. Beredskapsplanen for Norge har bestemmelser om at Hector Rail i nødvendig utstrekning skal etablere strekningsvise avviksplaner som beskriver de tiltak som skal iverksettes i ulike situasjoner. Slike planer er ikke utarbeidet.
11. Hector Rails regelbok for føreren er ikke sammenstillet slikt det er beskrevet i togframføringsforskriften, for eksempel mangler bestemmelser for relevante uregelmessigheter ved togdrift.

Merknad

Hector Rail har i etterkant oversendt dokument 1.06.20 ”Hantering driftstörningar” for hvilke bestemmelser som Hector Rail har vedrørende håndtering av feil som kan oppstå under drift. Tilsynet oppfatter at dette dokumentet i utgangspunktet dekker trafikkvirksomheten i Sverige. Som eksempel er det beskrevet i pkt. 2.2 at operativ ledning får avgjøre om tog kan gå fra utgangsstasjon uten virksom ATC. Togframføringsforskriften tillater ikke tog å kjøre fra utgangsstationen uten virksom ATC. Dokumentet dekker ikke alle relevante feil for rullende materiell, inkludert hvilke retningslinjer/kriteriere som ligger til grunn for avgjørelser for hvilke tiltak som skal iverksettes i de enkelte tilfellene.

Avvik 2

Hector Rail har ikke gjennomført risikoanalyser som dekker all virksomhet i Norge.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 5-2 første ledd

"Jernbaneverksamheten skal planlegge og gjennomføre risikoanalyser som er nødvendige for at virksomheten drives sikkerhetsmessig forsvarlig. Risikoanalysene skal planlegges og gjennomføres på en systematisk og koordinert måte gjennom alle virksomhetsfaser."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail har ikke risikoanalyser som dekker aktiviteten selskapet har ved Alnabru-terminalen.
2. Hector Rail har ikke risikoanalyser som dekker fremføring av tog i Norge.
3. Hector Rail følger ikke systematisk opp tiltak og anbefalinger fra risikoanalyser som omfatter aktiviteter og fremføring av tog i Norge.

Avvik 3

Hector Rail følger ikke systematisk opp tiltak og anbefalinger fra risikoanalyser som omfatter aktiviteter og fremføring av tog i Norge.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 5-3

"Jernbaneverksamheten skal systematisk følge opp forutsetningene for, avgrensningene og resultatene av risikoanalysene."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail følger ikke systematisk opp tiltak og anbefalinger fra risikoanalyser som omfatter aktiviteter og fremføring av tog i Norge.

Avvik 4

Hector Rail har ikke gjennomført beredskapsanalyser som dekker virksomheten i Norge og beredskapsplanen for virksomheten i Norge er ikke basert på analyser.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 7-1 første ledd

"Jernbaneverksamheten skal ha beredskap for nødssituasjoner. Beredskapen skal være basert på resultatet av analyser og være beskrevet i egne beredskapsplaner."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail har ikke en beredskapsanalyse som dekker de farer og ulykkessituasjoner virksomheten kan bli eksponert for i Norge.
2. Hector Rails beredskapsplan for Norge er ikke basert på beredskapsanalyser.

Avvik 5

Det er mangler ved Hector Rails beredskap som dekker virksomheten i Norge.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 7-1 første ledd

"Jernbanevirksomheten skal ha beredskap for nødssituasjoner. Beredskapen skal være basert på resultatet av analyser og være beskrevet i egne beredskapsplaner."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rails beredskapsplan for Norge er ikke basert på beredskapsanalyser.
2. Intervjuet personell opplyser at deler av beredskapsplanen er utdatert.
3. Hector Rails beredskapsplan for Norge har bestemmelser om at alt personale skal læres opp i beredskapssystemene, først ved nytilsetting og senere annet hvert år. Dette gjøres ikke.
4. Beredskapsplanen for Norge har bestemmelser om at Hector Rail i nødvendig utstrekning skal etablere strekningsvise avviksplaner som beskriver de tiltak som skal iverksettes i ulike situasjoner. Slike planer er ikke utarbeidet.

Avvik 6

Ikke alle alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser i Norge blir rapportert og registrert internt i Hector Rail.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 8-1

"Jernbanevirksomheten skal sikre at jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser blir rapportert og registrert internt."

Inspeksjonsbevis:

1. Det er uklart for intervjuet personell hvilke jernbanehendelser som forventes rapportert.
2. Det er mangler ved Hector Rails registrering av uønskede hendelser (jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser), for eksempel feil knyttet til infrastruktur og tekniske feiltilstander som kan ha påvirkning på sikkerheten.

Avvik 7

Hector Rail kunne ikke dokumentere at det er gjennomført undersøkelser eller analyser av alle jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser eller jernbanehendelser i Norge. Det kunne heller ikke dokumenteres eller redegjøres for at tiltak er fulgt opp eller effekter av disse evaluert.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 8-2

"Jernbanevirksomheten skal undersøke og analysere jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser for å sikre at nødvendige tiltak treffes. Tiltakene skal følges opp og effekten evalueres. Inntil nødvendige tiltak er satt i verk skal det ved behov iverksettes nødvendige kompenserende tiltak."

Inspeksjonsbevis:

1. Det er mangler ved Hector Rails oppfølging av uønskede hendelser (jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser), for eksempel nedfallen bremsbom (17/2-2010) og tog som ruller bakover (21/2-2010).

Avvik 8

Hector Rail har ikke rapportert alle alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser i Norge til Statens jernbanetilsyn.

Avvik fra:

Varslings- og rapporteringsforskriften § 5 første ledd

"Jernbanevirksomheten skal rapportere jernbaneulykke og alvorlig jernbanehendelse skriftlig til både undersøkelsesmyndigheten og tilsynsmyndigheten så snart som mulig og senest innen 72 timer. Rapportering kan skje elektronisk."

Varslings- og rapporteringsforskriften § 6 første ledd

"Jernbanevirksomheten skal rapportere jernbanehendelse til tilsynsmyndigheten innen 8 dager. Rapportering kan skje elektronisk."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail rapportert ikke alle rapporteringspliktige uønskede hendelser (jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser) til Statens jernbanetilsyn, eksempler nedfallen bremsbom (17/2-2010) og OSPA på Høvik (PASS-hendelse, 14/7-2009).
2. Det er mangler ved Hector Rails registrering av uønskede hendelser (jernbaneulykker, alvorlige jernbanehendelser og jernbanehendelser), for eksempel feil knyttet til infrastruktur og tekniske feiltilstander som kan ha påvirkning på sikkerheten.
3. Det er uklart for intervjuet personell hvilke jernbanehendelser som forventes rapportert.

Avvik 9

Det foreligger ikke gyldige opplæringsplaner for personell som Hector Rail benytter i Norge og som utfører oppgaver av betydning for sikkerheten.

Avvik fra:

Opplæringsforskriften § 3 første ledd

"Den som driver jernbanevirksomhet skal utarbeide en plan for opplæring av personell med arbeidsoppgaver som nevnt i § 1."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail mangler opplæringsplaner for førere.
2. Hector Rail mangler opplæringsplaner for operative ledere.
3. Det er ikke etablert kriterier for prøving av strekningskunnskap.
4. Det kunne ikke dokumenteres at det foretas prøving av strekningskunnskap.

Avvik 10

Hector Rail har ikke beskrevet kriterier for hvordan strekningskunnskap i Norge skal dokumenteres og prøves.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 6-4, første ledd

"Jernbaneverksheten skal ha krav til kompetanse for personell som skal utføre oppgaver av betydning for sikkerheten."

Opplæringsforskriften § 4 første ledd

"Den som driver jernbaneverksheten skal foreta vurderinger av den som gjennomgår opplæring som viser at målet for opplæringen er nådd."

Inspeksjonsbevis:

1. Krav til strekningskunnskap er ikke i tilstrekkelig grad definert og etablert.
2. Det er ikke etablert kriterier for prøving av strekningskunnskap.
3. Det kunne ikke dokumenteres at det foretas prøving av strekningskunnskap.

Merknad

Hector Rail har i etterkant oversendt oppdatert versjon av dokument 1.05.06N "Funksjonsbeskrivelse førere Norge" Under pkt. 3.3.3 har Hector Rail beskrevet krav til "Linjekännedom". Tilsynet oppfatter de nye kravene som overordnede og ikke tilstrekkelig detaljert til å kunne spesifisere hvilken opplæring som skal gis på den enkelte strekning.

Avvik 11

Hector Rail har ikke beskrevet kriterier for å ta personell som utfører oppgaver av betydning for aktiviteten i Norge ut av tjeneste eller kriterier for å sette slikt personell tilbake i tjeneste etter brudd på sikkerhetsbestemmelser.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 4-3 andre ledd?

"Jernbaneverksheten skal ha interne bestemmelser som er nødvendig for at virksomheten drives sikkerhetsmessig forsvarlig og som utfyller krav i eller i medhold av jernbaneloven."

Autorisasjonsforskriften § 15 første ledd

"Den som driver jernbaneverksheten skal trekke tilbake autorisasjonen til førere som ikke lenger anses å inneha tilstrekkelig kompetanse, ikke tilfredsstillende kravene til fysisk og psykisk helse, eller på annen måte ikke er skikket."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail har ikke etablert fullstendige bestemmelser for å frita operativt personell fra tjeneste etter brudd på sikkerhetsbestemmelser eller hendelser som kan påvirke sikkerheten.
2. Hector Rail har ikke etablert fullstendige bestemmelser for å sette personell tilbake i tjeneste etter at de er fritatt fra tjeneste etter brudd på sikkerhetsbestemmelser eller hendelser som kan påvirke sikkerheten.

Avvik 12

Hector Rail har ikke sammenstilt en regelbok for føreren som svarer ut kravene i togframføringsforskriften.

Avvik fra:

Togframføringsforskriften § 2-4

"Jernbaneforetaket skal sammenstille en regelbok for føreren som minst skal dekke følgende forhold:

- a) personlig sikkerhet,
- b) signalering og trafikkstyring,
- c) togdrift, herunder ved uregelmessigheter,
- d) trekraftkjøretøy og annet rullende materiell,
- e) beredskap ved jernbaneulykker og jernbanehendelser,
- f) kommunikasjon og
- g) fastsatte blanketter."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rails regelbok for føreren er ikke sammenstillet slikt det er beskrevet i togframføringsforskriften, for eksempel mangler bestemmelser for relevante uregelmessigheter ved togdrift.

Avvik 13

Hector Rail mangler tilstrekkelige bestemmelser for å sikre at det rullende materiellet som brukes i Norge til enhver tid er i sikkerhetsmessig forsvarlig stand.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 11-1 første ledd

"Jernbaneforetaket skal sikre at trafikken skjer på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, herunder at det rullende materiellet som brukes til enhver tid er i sikkerhetsmessig forsvarlig stand."

Inspeksjonsbevis:

1. Hector Rail har ikke etablert bestemmelser om alle sikkerhetsrelevante feil og tilstander ved rullende materiell som kan oppstå under drift.
2. Det er ikke klart definert hvem som har ansvar for å ta stilling til sikkerhetsrelevante feil og tilstander som oppstår på rullende materiell under kjøring.

Avvik 14

Det er mangler ved Hector Rails avtaler med leverandører i Norge.

Avvik fra:

Sikkerhetsforskriften § 4-3 første ledd første punktum

"Sikkerhetsstyringssystemet skal være tilpasset virksomheten og den aktivitet som drives og skal omfatte alle forhold knyttet til virksomheten, herunder bruk av leverandører"

Inspeksjonsbevis:

1. Avtaler med CargoNet AS som omfatter Alnabru og Kongsvinger for operative tjenester mangler krav til kompetanse eller til at kompetanse skal godkjennes av Hector Rail.
2. Signerte avtaler med CargoNet AS som omfatter Alnabru og Kongsvinger for operative tjenester kunne ikke fremvises.

Observasjoner

Det ble ikke notert observasjoner under inspeksjonen.

Andre forhold

Det ble ikke notert andre forhold under inspeksjonen.

Gjennomføring

Formøte	: Ikke avholdt
Dokumentasjonsgjennomgang	: 15.12.2010 – 11-01.2011
Åpningsmøte	: 12.01.2011
Feltarbeid	: 12.01 – 13.01.2011
Sluttmøte	: 13.01.2011

Vedlegg 1 – Hector Rail ABs egen dokumentasjon

Følgende av Hector Rail ABs dokumenter er gjennomgått før feltarbeidet

Dokumenttittel	Dokumentnummer	Dato /rev.nr.	Kommentar
Funksjonsbeskrivelse förare Norge	1.05.06N	30.08.2010	
Funksjonsbeskrivelse bremseprøver Norge	1.05.12N	30.08.2010	
Funksjonsbeskrivelse lastkontrollör Norge	1.05.13N	30.08.2010	
Funksjonsbeskrivelse signalgiver Norge	1.05.14N	30.08.2010	
Funksjonsbeskrivelse togsammensetning og vognopptak Norge	1.05.16N	30.08.2010	
Funksjonsbeskrivelse teknisk kontrollör Norge	1.05.15N	30.08.2010	
Befatningsbeskrivning och kompetenskrav operative ledere	1.05.05	03.12.2009	
Befatningsbeskrivning och kompetenskrav trafiksäkerhetshändleggare	1.05.09	11.12.2009	
Befatningsbeskrivning och kompetenskrav teknisk expert, fordon	1.05.19	22.10.2009	
Säkerhetsordning Norge	1.02.10N	28.09.2010	
Säkerhetsordning	1.02	10.02.2010	
Beredskapsplan for Hector Rail i Norge	HRF 600.6.10N	05.02.2007	
Læreplan for lokomotivfører			Norsk Jernbaneskole
Auktorisation förare Norge	1.10.31N	30.08.2010	
3 autorisasjonsbevis			
Oversikt over innmeldte hendelser			
Oversikt over gjeldende dokumenter i styringssystemet			
S-sirkulære 2009 -2010			
Status avseende sikkerhetsmål 21/12-2010			

Olycksövning 2010-12-01			
Referat Safety meeting, 2010-12-13, 2010-09-14			
Organisation of Hector Rail	000.100	15.09.2009	
Safety guidelines	1.01	15.10.2008	
Särskilda riktlinjer för trafikutövning i Norge	HR-F 60010.10 N	05.02.2007	
Kompetenskrav trafiksäkerhetstjänst	1.05	03.12.2009	
Rutiner för delgivning av trafiksäkerhetsorder till förare	1.10.08	17.06.2009	

Vedlegg 2 – Stikkprøver i feltarbeidet

- Riskanalys Vestmo-terminalen Elverum Norge
- Riskanalys Kongsvinger Norge
- Riskanalys Sørli Norge
- Førers regelbok
- Agreement regarding safety and brake test of wagons and trains in Oslo-Alnabru between CargoNet and Hector Rail AB